

De små luftvägarna spelar en nyckelroll
Carl Persson

2592 Metoder för att främja fysisk aktivitet. En systematisk litteraturoversikt från SBU *Mai-Lis Hellénus, Ingemar Eckertlund*

2597 Icke-interventionsstudier ger goda möjligheter till uppföljning. Ökad efterfrågan nationellt och internationellt kan förutses *Kjell Strandberg*

2600 MODY – en autosomt dominant form av diabetes. Diagnos via gentestning ger bättre behandling *Ella Karlsson, Leif Groop*

2603 Spetsade drinkar och droger vid våldtäkt mer myt än verklighet *Kai Knudsen*

2606 Livsfarliga partydroger: A2 och hostmedicin
Intresset ökar hos svenska ungdomar *Kai Knudsen, Peter Hultén, Maria Sass, Karl Sallin*

PATIENTSÄKERHET

2610 Två hudläkare borde ha tagit biopsier – missade skivepitelcancer

2611 Migrän var kärltumör i lillhjärnan

Små arbetsförhållanden friar inte läkaren från ansvar

KULTUR Defibrillering av hjärtflimmer med hjälp av defibrillatorer har utförts på människor i drygt 50 år. Tekniken har en fascinerande historia. Defibrillatorerna blir allt mindre och lättare att använda. Denna är avsedd att kunna användas av vem som helst. Sidan 2619

DEBATT OCH BREV

2612 Apolipoproteiner bättre riskmarkör än konventionella lipider *Göran Walldius, Ingar Holme, Ingmar Jungner*

2614 Vem tror 2007 att monopol och planeekonomi ger hög kvalitet i vården? *Lena Hofsbarger*

2615 Duger erfarenhet? *Bror Gårdelöf*

2617 Om att tjäna pengar på vård *Leif Dernevik*

Nu är det RÖTT! *Kerstin Hulter Åsberg*

Jaktlagens medlemmar kontrollerar varandra! *Mats E Nilsson*

2618 Minister med brister *Anders Annell*

Rättelse:

I artikeln »Långtidsprevention med ASA – osäkert läge om dos och tid«, som publicerades i Läkartidningen 2007;104(36): 2498, blev det ett fel i författarpresentationen. Redaktionen ber om ursäkt för detta. Den riktiga skall vara Md Shahidul Islam, docent, Karolinska institutet; akutsjukvården, Akademiska sjukhuset, Uppsala.

KULTUR

2619 Defibrillatort – en chockartad historia *Göran Nilsson*

2622 Tortyrens offer mitt i bland oss – utmaning för läkare *Gabor Hont*

2624 LEDIGA TJÄNSTER

2626 PLATSANNONSER

2641 MEDDELANDEN

Artiklar märkta med R-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Partnervalets biologi

I flertalet kulturer är mannen i ett parförhållande oftast äldre än kvinnan. En traditionell förklaring har varit att kvinnor väljer en äldre man som en säkrare familjeförsörjare. Detta ekonomiska argument borde dock spela mindre roll i dagens samhälle, vilket väcker frågan om huruvida det finns en evolutionär biologisk programmering i partnervalet. Den evolutionära vinsten skulle kunna vara att ålderskillnader gynnar reproduktionen – en hypotes som presenteras i evolutions-tidskriften *Biology Letters* <doi: 10.1098/rsbl.2007.0324>.

11 622 svenska män och kvinnor, som inte bytt partner under kvinnans reproduktiva tid, studerades med avseende på antalet barn i förhållande till åldersdifferensen mellan parterna.

Par, där mannen var äldre, fick fler barn, och allra flest om mannen var cirka sex år äldre. Ytterligare argument för teorin om biologiskt val ansågs vara att när kvinnor byter partner väljer

de män som visserligen är yngre än den förra partnern men ändå äldre än de själva. Äldre män å andra sidan väljer helst betydligt yngre och fortfarande fertila kvinnor.

Om detta kända fenomen har någon biologisk funktion eller är mest ett utslag av »gubbsjuka« diskuteras i augustinumret av *PLoS ONE* <doi:10.1371/journal.pone.0000785>. Författarna analyserar den evolutionära nyttan av att män är fertila längre genom att jämföra aggregerade livslängds- och fertilitetsdata från skilda kulturer. Deras slutsats är att männens längre reproduktiva period är en evolutionär mekanism, som främjar eliminering av mutationer associerade med kortare livslängd och lägre fertilitet. Människan är biologiskt unik genom kvinnors långa livslängd i förhållande till deras reproduktiva period – och denna evolutionära fördel kan ha uppkommit genom en förlängning av mannens fertila period.

»Ytterligare argument för teorin om biologiskt val ansågs vara att när kvinnor byter partner väljer de män som visserligen är yngre än den förra partnern men ändå äldre än de själva.«

Josef Milerad
medicinsk
chefredaktör

josef.milerad@lakartidningen.se